

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет будівництва та транспорту
Кафедра архітектури та інженерних вишукувань

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ВК 4 Регіональні особливості національної архітектури

Реалізується в межах освітньої програми

Архітектура та містобудування

за спеціальністю G17 Архітектура та містобудування.

на другому рівні вищої освіти.

Розробник:

Дмитро БОРОДАЙ, доцент, кандидат архітектури
Олександр ЧЕРЕДНИЧЕНКО, доцент,
Народний художник України

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри архітектури та інженерних вишукувань	протокол від <u>04.06.2025</u> № <u>14</u>
	Завідувач кафедри Бородай Д.С.

Погоджено:

Гарант освітньої програми Артем БОРОДАЙДекан факультету, де реалізується освітня програма Олександр СОЛАРЬОВ

Рецензія на робочу програму надана

 Дородай Д.С.
 Соларьов О.С.
Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації
 Баранік Марія
Зареєстровано в електронній базі: дата: 30.06. 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ВК 4 Регіональні особливості національної архітектури		
2.	Факультет/кафедра	Факультет будівництва та транспорту/кафедра архітектури та інженерних вишукувань		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	Може бути запропонований для освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю G17 «Архітектура та містобудування» кваліфікація: магістр з архітектури.		
6.	Рівень НРК	7 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	Денне – 2семестр, 15 тижнів;		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	Денне – 5		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна		
		Лекційні 16	Практичні /семінарські 30	Лабораторні - 104
10.	Мова навчання	Українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Народний художник України, доцент Чередниченко Олександр Миколайович/ к. арх., доцент Бородай Дмитро Сергійович		
10.1	Контактна інформація	кабінет 431е; т. +380503074270; dimaboroday@gmail.com кабінет 428е; т. +380988224838		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент «Регіональні особливості національної архітектури» є обов'язковим компонентом підготовки магістра архітектора, що надає студентам знання про природно-кліматичні, суспільно-економічні, політико-ідеологічні чинники формування та еволюції будівель і споруд, містобудівних об'єктів в процесі історичного розвитку, їх архітектурну композицію, містобудівні та архітектурно-планувальні рішення, взаємодію регіональних архітектурно-містобудівних напрямків та місцевих традицій.		
13.	Мета освітнього компонента	Формування у студентів знань про особливості формування архітектури та містобудування північно-східного регіону України та умінь з відображення регіональних та національних особливостей при проектуванні нових об'єктів і реконструкції існуючих.		
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на базових знаннях з історії мистецтва та архітектури та містобудування, історія архітектури України		
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на		

		джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушенням академічної доброчесності при вивченні ОК «Регіональні особливості національної архітектури» вважаються : академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання кимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамотійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4259
17.	Ключові слова	Історія архітектури, архітектурний стиль, українське бароко, український модерн, регіональні тенденції, історичний ареал, пам'ятка архітектури, будівлі і споруди, архітектурне середовище

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде ...	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Здатен аналізувати композиційні та художні характеристики об'єктів архітектури у відповідності з чинниками та передумовами їх формування.	Практичні графічні завдання, тестовий контроль, залік
ДРН 2. Здатен вміти визначати регіональну та стилістичну приналежність об'єктів архітектури, регіональні особливості окремих типів будівель і споруд у конкретних історичних умовах.	Практичні графічні завдання, тестовий контроль, залік
ДРН 3. Здатен використовувати надбані теоретичні знання в процесі архітектурного проектування сучасних об'єктів у історичному архітектурному середовищі.	Практичні графічні завдання, тестовий контроль, залік
ДРН 4. Здатен вміти використовувати отримані теоретичні знання при складанні проектів реконструкції та реставрації історичних пам'яток архітектури.	Практичні графічні завдання, тестовий контроль, залік

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота дена	Самостійна робота	

¹Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. <i>Архітектура часів Київської Русі та періоду литовсько-польського панування.</i> - Передумови формування давньоруської архітектури та періоду литовсько-польського панування; - Містобудівна організація давньоруських міст; - Особливості архітектурно-просторової організації давньоруських міст.	2	2	-	4	1, 3-5, 7, 8, 10, 13, 14
Тема 2. <i>Архітектура часів Великого Князівства Литовського та Речі Посполитої (1320 – 1648 рр.).</i> - Загальні положення щодо формування архітектури в часи Великого Князівства Литовського та Речі Посполитої; - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості організації будівель і споруд в досліджуваний період.	2	2	-	6	1, 3, 4, 7, 8, 10, 13, 14
Тема 3. <i>Архітектура часів Української Революції та Ранньої Гетьманщини (1648 – 1709 рр.).</i> - Загальні положення щодо архітектури часів Української Революції та Ранньої Гетьманщини. - Особливості містобудівної організації в даний період. - Особливості архітектурної організації будівель і споруд в досліджуваний період.	2	2	-	6	1, 3, 4, 8-10, 13, 14
Тема 4. <i>Архітектура часів занепаду Гетьманщини (1709 – 1785 рр.).</i> - Загальні положення щодо архітектури часів занепаду Гетьманщини; - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації будівель і споруд в досліджуваний період.	2	2	-	6	1, 3, 4, 8-10, 13, 14
Тема 5. <i>Архітектура класицизму та ампіру (кінець XVIII – перша третина XIX ст.).</i> - Загальні положення щодо архітектури часів класицизму та ампіру (кінець XVIII – перша третина XIX ст.); - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації будівель і споруд в досліджуваний період.	2	2	-	6	1, 2, 3-5, 8, 10, 13, 14
Тема 6. <i>Архітектура середини й останньої третини XIX ст. Стилізація та еkleктика. Загальні особливості та містобудівна організація.</i>	2	2	-	6	1, 2, 3, 4, 8, 10, 13, 14

- Загальні положення щодо архітектури середини й останньої третини XIX ст., поняття стилізації та еклектики в архітектурі; - Містоутворювальні чинники; - Розпланувальні структури та композиційні системи міст в досліджуваний період; - Архітектура комплексів та ансамблів.					
Тема 7. <i>Архітектура середини й останньої третини XIX ст. Стилiзацiя та еклектика. Архітектура будівель і споруд.</i> - Аналіз стилістичних особливостей будівель і споруд різного призначення в період стилізації та еклектики; - Архітектура храмів; - Архітектура громадських будівель; - Архітектура житлових будівель, гуртожитків та готелів.	2	2	-	6	1, 2, 3-5,8, 10
Тема 8. <i>Архітектура початку XX століття. Європейський модерн.</i> - Загальні положення щодо архітектури України початку XX століття, формування європейського модерну; - Європейський модерн у містобудуванні; - Європейський модерн в архітектурі будинків і споруд.	2	2	-	6	1, 2, 3, 4,8, 10, 11, 13, 14
Тема 9. <i>Архітектура початку XX століття. Неостилі. Український модерн.</i> - Неостилі в архітектурі України - неокласицизм і неоренесанс та їх особливості; - Неоросійський стиль в храмах та громадських будівлях; - Народний український стиль – український модерн.		2	-	8	1, 2, 3, 4,8, 10, 11
Тема 10. <i>Народне зодчество Слобожанщини.</i> - Загальні положення та особливості народної архітектури на Слобожанщині; - Селянська садиба як традиційний житловий комплекс та її архітектурно-планувальна організація; - Житлові та господарські будівлі; - Архітектура храмів.		2	-	8	1, 2, 3-5, 8, 10, 12, 13, 14
Тема 11. <i>Радянська архітектура 1920-х – 1950-х років.</i> - Загальні положення щодо Радянської архітектури 1920-х – 1950-х років; - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації будівель та споруд.		2	-	8	1, 2, 3, 4, ,8, 15, 16
Тема 12. <i>Радянська архітектура 1956-1991 років.</i>		2	-	8	1, 2, 3, 4, 8, 15, 16

- Загальні положення щодо Радянської архітектури 1956-1991 років; - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації будівель та споруд.					
Тема 13. <i>Архітектура незалежної України.</i> - Загальні положення та стилістичні особливості архітектури незалежної України; - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації комплексів та ансамблів.		2	-	8	1, 3, 4, 8
Тема 14. <i>Архітектура незалежної України. Громадські будівлі та споруди.</i> - Архітектура будівель і споруд в часи незалежної України; - Архітектура громадських будівель і споруд різного функціонального призначення, їх стилістичні риси.		2	-	8	1, 3, 4, 8
Тема 15. <i>Архітектура незалежної України. Житлові та промислові будівлі та споруди.</i> - Архітектура 1990-х – 2000-х років: від постмодернізму до хай-теку; - Зменшення обсягів будівництва й підвищення індивідуальності проектних рішень у 1990-ті рр.; - Риси консерватизму і провінційності в архітектурі міст; - Зростання обсягів будівництва, використання нових матеріалів та конструкцій, розширення спектру творчих пошуків у 2000-х рр.		2	-	8	1, 3, 4, 8
Всього	16	30	-	104	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Здатен аналізувати композиційні та художні характеристики об'єктів архітектури у відповідності з чинниками та передумовами їх формування.	<i>Словесні методи</i> – пов'язані із ознайомленням з теоретичним матеріалом за допомогою лекцій та наочною демонстрацією ілюстрацій з використанням мультимедійних технологій. <i>Практичні методи</i> – пов'язані з виконанням індивідуальних графічних завдань з використанням методів архітектурної графіки, використання платформи ZOOM під час змішаної форми навчання.	12	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, інтернет-ресурсами, виконання індивідуальних графічних завдань.	30

ДРН 2. Здатен вміти визначати регіональну приналежність об'єктів архітектури, регіональні особливості окремих типів будівель і споруд у конкретних історичних умовах.	<i>Словесні методи</i> – пов'язані із ознайомленням з теоретичним матеріалом за допомогою лекцій та наочною демонстрацією ілюстрацій з використанням мультимедійних технологій. <i>Практичні методи</i> – пов'язані з виконанням індивідуальних графічних завдань з використанням методів архітектурної графіки, використання платформи ZOOM під час змішаної форми навчання.	12	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, інтернет-ресурсами, виконання індивідуальних графічних завдань.	30
ДРН 3. Здатен використовувати надбані теоретичні знання в процесі архітектурного проектування сучасних об'єктів у історичному архітектурному середовищі.	<i>Словесні методи</i> – пов'язані із ознайомленням з теоретичним матеріалом та поясненням за допомогою лекцій та наочною демонстрацією з використанням мультимедійних технологій. <i>Практичні методи</i> – пов'язані з виконанням індивідуальних графічних архітектурних завдань, використання платформи ZOOM під час змішаної форми навчання.	12	Робота з методичними вказівками, довідниками, посібниками, проектами-аналогами, інтернет-ресурсами, виконання індивідуальних завдань.	30
ДРН 4. Здатен вміти використовувати отримані теоретичні знання при складанні проектів реконструкції та реставрації історичних пам'яток архітектури.	<i>Словесні методи</i> – пов'язані із ознайомленням з теоретичним матеріалом та поясненням за допомогою лекцій та наочною демонстрацією з використанням мультимедійних технологій. <i>Практичні методи</i> – пов'язані з виконанням індивідуальних пов'язані з виконанням індивідуальних графічних архітектурних завдань, використання платформи ZOOM під час змішаної форми навчання.	10	Робота з методичними вказівками, довідниками, посібниками, проектами-аналогами, інтернет-ресурсами, виконання індивідуальних завдань.	14

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 1		47 балів/47%	7-8 тиждень
1.	Проміжне тестування на перевірку теоретичного матеріалу (тести множинного вибору)	15 балів /15%	відповідно до графіку навчального процесу
2.	Індивідуальні практичні графічні завдання після закінчення теми 2, 4, 6, 8, (4 завдання)	32 балів /55%	По закінченню вивчення теми
Модуль 2		53 бали/53%	7-8 тиждень

3.	Індивідуальні практичні графічні завдання після закінчення теми 10, 12, 15 (3 завдання)	23 бали/23 %	По закінченню вивчення теми
4.	Реферат	30 балів / 30%	Екзаменаційний тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Проміжне тестування на перевірку теоретичного матеріалу (тести множинного вибору)	< 5 балів < 50% правильних відповідей	6-9 балів 50-75% правильних відповідей	9-12 балів 75-90% правильних відповідей.	13 -15 балів 90-100% правильних відповідей
Індивідуальні практичні графічні завдання після закінчення кожної теми	<4 балів Практичне графічне завдання не відповідає поставленому завданню, виконано на дуже низькому рівні.	4-5 бали Практичне графічне завдання відповідає завданню, виконано на достатньому рівні, але має суттєві недоопрацювання	6-7 балів Практичне графічне завдання виконано на достатньо високому рівні, має незначні недоопрацювання	8 балів Практичне графічне завдання виконано на високому рівні
Реферат	< 15 балів Реферат не відповідає поставленому завданню, виконано на дуже низькому рівні.	16-20 балів Реферат відповідає завданню, виконано на достатньому рівні, але має суттєві недоопрацювання	20-26 балів Реферат виконано на достатньо високому рівні, має незначні недоопрацювання	27 -30 балів Реферат виконано на високому рівні

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальними графічними завданнями	Кожне практичне заняття
2.	Проміжне тестування на перевірку теоретичного матеріалу (пробне тестування)	Відповідно до графіку навчального процесу

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1. Негай Г.А., Белявська О.Ю., Машовець Н.С. Історія мистецтв, архітектури та містобудування. Архітектура України від давніх часів до XXI ст.: навчальний посібник. – Хмельницький: ХНУ, 2021. – 253 с.; іл.
2. Дида І.А. Історія архітектури та архітектурні традиції України: конспект лекцій. Ч. 4: Архітектура України у XIX столітті: конспект лекцій для студентів Ін-ту архітектури, ОКР “бакалавр” спец. 191 “Архітектура та містобудування”. – Львів: Львів. політехніка, 2018. – 32 с.
3. Бородай Д.С. Регіональні особливості національної архітектури. Курс лекцій для студентів 1 м курсу денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», спеціалізація: «Архітектура будівель і споруд». – Суми: СНАУ, 2021. – 78 с.
4. Бородай Д.С. Регіональні особливості національної архітектури. Методичні вказівки до практичних занять для студентів 1 м курсу денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування». – Суми: СНАУ, 2021. – 25 с.
5. Вечерський В. В. Монастирі та храми Путивльщини/ В. В. Вечерський. – К.: Техніка, 2007. – 168 с. :іл. – (Нац. Святині України).
6. Шевцова Г.В. Генеза української дерев'яної церкви: світовий контекст і унікальність. – Харків–Київ: Видавець О. Савчук, 2019. – 276 с.
7. Вечерський В. В. Українська дерев'яна архітектура: фотоальбом / пер. англ. С. Комісаренко. – Київ: Балтія-Друк, 2013. – 119 с.; іл.
8. Дмитренко А.Ю. Регіональні особливості національної архітектури: навчальний посібник. – Полтава :ПолтНТУ, 2014. – 380 с.; іл.
9. Асєєв Ю.С. Історія української архітектури / Ю. С. Асєєв, В. В. Вечерський, О. М. Годованюк та ін. ; за ред. В. І. Тимофієнка. – К. : Техніка, 2003. – 472 с. : іл.
10. Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України: монографія. – Київ: НДІТІАМ, 2002. – 592 с.; іл.
11. Чепелик В. В. Український архітектурний модерн / Упорядник З. В. Мойсеєнко – Чепелик. – К. : КНУБА, 2000. – 378 с.; іл.

6.2. Додаткові джерела

12. Бородай С.П., Височин І.А., Бородай Д.С., Чередниченко О.М., Бородай А.С., Бородай Я.О. Реконструкція пам'яток архітектури національного значення під об'єкти соціального захисту на прикладі палацу Ліщинських у Сумській області. Науковий вісник будівництва, ХНУБА 2021. - т. 106, No4. – С. 30 – 39.
13. Д.С. Бородай, А.С. Бородай, С.П. Бородай. Історико-архітектурні особливості Мовчанського монастиря у місті Путивль Сумської області// Науковий вісник будівництва. – 2025. – № 112.
14. Горбик О.О. Всесвітня історія архітектури в тезах і зображеннях. Частина 1: Архітектура первісної доби ... – Київ: КНУБА, 2016 – 164 с.; іл.
15. Історія світової та української культури: [підручник для вищ. закл. освіти] / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К. :Літера ЛТД, 2006. – 480 с.
16. Авдєєва М. С., Авдєєва Н. Ю., Васильченко В. І., Солярська І. О. Історія архітектури: навчальний посібник в 3 ч. Ч. 3: Сучасна світова архітектура (творчість майстрів). – Київ: Освіта України, 2012. – 300 с.; іл.